

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih 08 Ocak 2024
Sayı : 110

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Okulu terk eden yüksek öğretim öğrencilerinin sayısında son yıllarda dikkate değer bir artış yaşanmıştır. Bunun arkasında, yaşam koşullarının ağırlaşması kadar, istihdam ve eğitim arasındaki bağlantının kopması, yüksek öğretim kuruluşlarının öğrenci beklentilerini karşılamaması gibi nedenler bulunabilmektedir. Durumun ülke olarak nitelikli beşerî sermayenin gelişimine, uluslararası alandaki itibarımıza ve toplumsal barışa olan etkilerinin giderek artacağı dikkate alınarak yükseköğretim alanında öğrencilerin beslenme, barınma, ulaşım gibi sorunlarıyla birlikte okul terk nedenlerinin ortaya çıkarılması amacıyla Anayasanın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması hususunda gereğini arz ederiz.

Semra Dincer
Ankara Milletvekili

Suat Özçağdaş
İstanbul Milletvekili

Sermet Mullaoglu
Hartay Milletvekili

K. Duman
Adana M.

Kudem Duman
Tokat milletvekili

Serkan SARI
Balıkesir M.

Veddi Ron de
Nail Cihir
Kırklareli M.

Mehir Pogat
İzmir M.

Deniz Yücel
İzmir M.

GEREKÇE

Yükseköğretim Kalite Kurulu (YÖKAK) verilerine göre, 2021 ve 2022 yıllarında toplamda 728 binden fazla öğrenci üniversite eğitimini yarıda bırakmıştır. Geçtiğimiz yıl, İstanbul Üniversitesi'nde yaklaşık 23 bin, Ege Üniversitesi'nde 12 bin 121 öğrenci okuldan ayrılmıştır. Aynı şekilde, toplam üniversite tercihleri sayısında İstanbul'da yaklaşık 800 bin, Ankara'da 320 bin, İzmir'de ise 213 binlik bir gerileme yaşanmıştır.

Türkiye İstatistik Kurumu'na (TÜİK) göre, Ekim ayında tüketici fiyat endeksi yıllık bazda yüzde 61,36 olarak tespit edilmiştir. KAMU-AR tarafından yapılan araştırmada dünya genelinde düşmeye devam eden gıda fiyatları ülkemizde 43 aydır aralıksız artmış, yıllık artış 2023 yılı sonunda %100,2 olarak gerçekleşmiştir. Gıda fiyatlarındaki artış ve yüksek enflasyon öğrencilerin temel ihtiyaçlara erişimini güçleştirmektedir. Üniversiteli öğrenci sayısının yüksek olduğu İstanbul, Ankara, İzmir gibi büyükşehirlerde enflasyonun etkisi daha katmanlı biçimde yaşanmaktadır. Özellikle barınma ve gıdaya erişim konusunda yaşanan sorunlar nedeniyle başta bu illerimizde olmak üzere birçok öğrenci yükseköğretimi terk etmek zorunda kalmaktadır. Örneğin, İstanbul Planlama Ajansı'nın Kasım ayı araştırmasına göre, İstanbul'da KYK yurdunda kalan bir öğrencinin zorunlu harcamaları %89,53 oranında artış göstermiştir. En çok artış ise %217,09 ile market ve yemek harcamalarında gerçekleşmiştir. Ayrıca, barınma ücretlerinde geçtiğimiz yıla kıyasla %228,95 oranında artış yaşanmıştır.

Bakanlığa bağlı yurtların sayısı ve kapasitesi barınma ihtiyacını karşılamak uzaktır. 2022-2023 öğretim yılı itibari ile ülkemizde Kredi ve Yurtlar Kurumuna bağlı yurtların toplam sayısı 822, kapasitesi ise 950 bindir. Yükseköğretime kayıtlı öğrencilerin 4 milyon 24 bin 506'sı örgün eğitim kapsamında eğitimlerine devam etmektedir. Örgün eğitimde bulunan öğrencilerin yurt ihtiyacı olduğu varsayıldığında, bu öğrencilerin sadece yüzde 21,7'sine barınma hizmeti sağlanabilmektedir. Bununla beraber, kamu kurumlarına bağlı yurtların niteliği konusunda da önemli sorunlar olduğu bilinmektedir.

Yükseköğretim düzeyinde 2024 yılı kredi ve burs miktarları; Lisans öğrencileri için 1.250 TL'den 2 bin TL'ye yükseltilmiş olsa da öğrencilerimizin ihtiyaçlarını karşılamak konusunda yetersiz kalmaktadır. Yükseköğretim düzeyindeki öğrencilerimizin en önemli sorunları ulaşım, beslenme ve barınmadır. Bu ihtiyaçlar ailelerin üzerine büyük yük olmuştur. Dört kişilik bir ailenin açlık sınırı aralık ayında 835 lira daha artarak 16 bin 483 liraya kadar yükselirken, yoksulluk sınırı da 47 bin lira sınırına yaklaşmıştır. Açlık sınırı 2023 yılının tümünde 7 bin 424 lira, yoksulluk sınırı da 20 bin 713 lira artmıştır. Durum böyle iken özellikle büyükşehirlerdeki yükseköğretim kurumlarında çocuklarını okutmak toplumumuzun neredeyse tamamı için imkânsız hale gelmiştir. Büyükşehirlerimizde bulunan üniversitelere yapılan tercih sayılarında yaşanan düşüş,

bölgede iktisadi ve toplumsal ilişkilerin kontrolsüz biçimde dönüşmesine ve kırılgan gruplar açısından daha da zorlaşmasına sebep olmaktadır.

Yüksek öğretim öğrencilerinin zorlukla kazandıkları, kazanmak için ortaöğretimden başlayarak ağır bedeller ödedikleri yüksek öğretimi terk etmek durumunda kalmalarının birinci nedeni ağır ekonomik koşullar olabilse de bu sorunun bir başka önemli nedeni de yüksek öğretim ile istihdam arasındaki bağlantının aşınmasından kaynaklanabilmektedir. Yüksek öğretim kurumu mezunlarının giderek daha zor iş bulmaları, buldukları işlerin istenilen refah düzeyine ulaşmalarında ve toplumsal itibar kazanmalarında etkisiz olması, var olan istihdam alanlarının güvencesiz çalışma koşullarına sahip olması yüksek öğretimden terkleri arttırabilmektedir. TÜİK Yükseköğretim İstihdam Göstergeleri 2022 raporuna göre, lisans mezunlarının kayıtlı istihdam oranı 2021 yılında %71,1 iken, bu oran 2022 yılında %71,7 olarak gerçekleşmiştir. Ön lisans mezunları için kayıtlı istihdam oranı 2021 yılında %63,0 iken bu oran 2022 yılında %64,9 olarak hesaplanmıştır. İstihdam oranlarının %90'nın üzerinde lisans alanları sadece Tıp %94,3 ve Özel eğitim, Elektrik, Elektronik, Otomotiv ve Bilgisayar öğretmenliği bulunmaktadır. İlahiyat, Hukuk, Biyoloji, Sosyoloji, Fizik, Kimya gibi lisans mezunlarının istihdamda yer edinme oranı %60'ın altına inmiştir. Bu nedenle yüksek öğretim eğitime bağlı istihdamın %90'nın altına indiği yerlerde öğrenciler sınavla kazandıkları lisans veya ön lisans eğitimlerine devam etmemektedirler.

Yüksek öğretimi terk üzerine yapılan akademik araştırmaların ortaya çıkardığı bir başka neden ise kayıt yaptırılan üniversitelerin öğrenci beklentilerini karşılayamamalarıdır. ÜNİAR (Üniversite Araştırmaları Laboratuvarı) tarafından yapılan 2023 Türkiye Üniversite Memnuniyet Araştırması'na göre 200 üniversitenin sadece 7'si "A+", 12'si ise "A" seviyesinde öğrencilerinin beklentilerini üst düzeyde karşılayabilmiştir. 94 üniversitenin öğrencilerinin beklentilerini karşılama oranı ise en alt düzey olan "FF"dir. Bu üniversitelerin 58'i devlet, 36 ise Vakıf Üniversiteleridir. Öğrencilerin yaklaşık %40'ı bulundukları üniversiteyi öğrenim deneyimi ve akademik destek alma bakımından yetersiz görmektedir.

Görüldüğü üzere yüksek öğretim öğrencilerinin okul terk nedenleri yaşam koşullarının ağırlaşması kadar, istihdam ve eğitim arasındaki bağlantının kopması, yüksek öğretim kuruluşlarının öğrenci beklentilerini karşılamaması gibi nedenler de bulunabilmektedir. Sorunun ülke olarak geleceğimize etkilerinin giderek artacağı dikkate alınarak yükseköğretim alanında öğrencilerin beslenme, barınma, ulaşım gibi sorunlarıyla birlikte okul terk nedenlerinin ortaya çıkarılması amacıyla Anayasanın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 104 ve 105'inci maddeleri gereğince Meclis Araştırması açılması hususunda gereğini arz ederiz.

Suat ÖZÇAĞDAŞ

İstanbul Milletvekili

Adı Soyadı	İli	İmza
İlhami Özcan Ağgün	Tekirdağ Mu	
Mehmet Tahtasız	Gorum	
Bekir Başevirgen	Manisa	
Mahip Korka	Kocaeli	
Tahsin Dırcı	Rize	
Yunus Emre	İstanbul	
Mahmut TANAK	Sakarya	
İZAS KARASU	Sivas Mu	
Jale Nur SÖLÜ	Eskişehir mu	
Serif ARPACI	Düzce Mu.	

